

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cambivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

CASVS V.

Bulle reformatoriae acceptatio & obligatio.

Bulla quadam reformatoria concernens omnes Religiosos, recepta est in varijs prouincijs vnius Ordinis, non tamē in monasterijs Belgicis eiusdem Ordinis. Item recepta est ab omnibus Ordinibus in vno aliquo regno habitantibus, excepto tamen vno aliquo Ordine vel altero eiusdem regni.

QVÆRITVR I. An admissio Bullæ in varijs prouincijs vnius Ordinis, obliget monasteria Belgica?

QVÆRITVR II. An hoc ipso quo alij Ordines in vno regno Bullam admittunt, etiam vnus ille Ordo eam ibidem teneatur admittere?

8 AD Primum, Respondeo: Etsi Bulla aliqua in multis alijs Prouincijs alicuius Ordinis sit recepta; si tamen in Belgio non est in eo Ordine recepta, probabile est, ibidem non obligare, nec habere effectum, præsertim si ignoretur. Contrarium tamen est plurimorum Doctorum, præsertim quando est constitutio irritans, vel inhabilem reddens. Et iuxta hanc sententiam declarat Xistina etiam eorum qui ignoranter contra formam à se præscriptam admisi sunt vel professi, admissionem, & professionem esse irritam.

Ad secundum, Respondeo: Etsi non negauerim esse probabile, omnes Religiosos diuersorum Ordinum, in eadem Prouincia habitantium, facere vnum corpus in ordine ad receptionem vel obseruationem constitutionis, quæ generaliter ad omnes dirigitur, sicut prædictæ Xistinae ad omnes dirigitur. Tamen contrarium puto esse planè verum & probabilius. Quia in hoc Ordine possunt esse rationes recipiendi vel non recipiendi aliquam constitutionem, quæ non sunt in alio. Vario quoque iure & varijs institutis viuunt, adeo vt magis videantur distingui varij Ordines religiosi, quam variæ ciuitates eiusdem regni. Sæpiissimè tamen fit vt lex Principis in vno oppido communiter recipiatur, & consequenter obliget singulos eius oppidi ciues; in alio non recipiatur, & ciues ibi non obligentur.

C A M B I V M.

CASVS I.

Fictum Cambiū.

Mercatores secundum rationem cambij Francofurtensis dant Curia Regia 100. quasi Curia ibi haberet pecuniam, cum pacto vt soluat recambium secundum estimationem currentem; & post terminum solutionis singulis mensibus vnum cum dimidio in 100. nomine interesse.

QVÆRITVR, An contractus ille sit iustus?

1 R Espondeo, Contractus ille quomodo ab iniustitiâ vindicari queat non video: Primò, Quia communis Doctorum sententia est, Non esse verum cambium, sed vsuram nomine cambij palliatam, quando Campfarius non habet pecuniam actu vel in fide amicorum eò loci, quò

cambium destinatur. Atqui Curia vel Rex nullam habet pecuniam Francofurti existentem reipsa aut in fide aliorum. Ergo hic non potest esse verum cambium, sed solum fictio cambij. Siue enim dicas cambium esse emptionem, siue permutationem, nihil habet Curia aut Rex Francofurti, cum quo fiat permutatio, aut quod possit censerem emptum in hoc contractu. Quòd si quis contendat Regem ibi posse habere pecunias, & ita iuxta quandam probabilem sententiam, quam quidam Doctores tenent de cambio Bizantino, posse subsistere naturam cambij, hoc vt gratias demus, non tamen idè redditur licitum: quia Rex non cupit remitti Francofurtum, cum sine ingenti dispendio non possit ibi pecuniam habere. Vnde est saltem contra charitatem: nemo enim vellet sibi, si in necessitate esset, id fieri, & cum tanto damno per tales ambages circumduci.

Secundò, Quia in eodem contractu obligatur Rex soluere recambium, quod etiam omnium iudicio illicitum est: quia nemo potest amplius petere ratione carentiæ pecuniæ suæ, quàm æstimationem interesse, & fortè etiam periculum fortis: ergo non potest præcisè ad recambium, quod plerumque longè maius est, obligari. Deinde, cum Rex nullam pecuniam Francofurti recipiat, qua specie iustitiæ poterit obligari ad recambium soluendum, perinde ac si rursus ad cambium accepisset?

Tertiò, Quia immodicum videtur vt Rex postea nomine interesse soluat vnum cum dimidio singulis mensibus, id est, 18. in annos sic enim vno contractu lucrabuntur 33. & quinque septimas in singulos centenarios; quo amplius non lucrantur publici & professi vsurarij.

CASVS II.

Vtrum Campsor tantum possit exigere, quantum baiulus realiter transferens?

Cambij pretium.

V Idetur posse: Eò quòd, id, quod Campsor præstat, æquivalcat ei, quod præstat baiulus; nam transfert pecuniam virtualiter; quæ translatio tanti est Campfario, atque si realiter transferatur. Confirmatur, quia quòd habeat faciliorem modum traiciendi, non debet ei esse fraudi, sed eius bonæ fortunæ assignandum; sicut si baiulus inueniret aliquem qui similem pecuniam in loco, ad quem fit traicctio, ei offerret, qualem accepit transferendam, non deberet realiter traiccere; tamen posset pretium pactum pro reali traicctione accipere. Quòd autem minus exigant Campfores, id prouenit ex eorum benignitate.

In contrarium tamen facit quod pretia cambiorum communi ipsorum iudicio sint constituta; ac proinde non possint excedi à particularibus: hæc autem pretia sunt longè minora, quàm ea, quæ baiulo deberentur: ergo saltem nunc non possunt amplius exigere.

Vnde sequitur non rectè excusari cambium Francofurtense (in quo campfor dans pecuniam quinto mense ante Nundinas, lucratur 5. grossos in singulos florenos; quarto autem mense dans, lucratur 4. in singulos; tertio, tres; secundo, duos; vno mense ante Nundinas dans, lucratur vnum vel nihil) eò quòd campfor dans vno mense ante Nundinas, possit exigere etiam quinque grossos,

Nemo potest testari obligari ad vnum cambium.

An Campforis & baiuli pecunias transferentis, eadem sit ratio.

Pretium pro cambij statutum, non est transgrediendum.

Cambium quoddam Francofurtense illicitum.

sicut exigebat quinto mense; quia tantum potest exigere, quantum baiulus realiter transferens, qui posset exigere quinque in singulos florenos. Hoc enim fundamentum verum non est; cum pretium cambij vnus mensis, seu ad visas litteras, sit constitutum.

5
Campfor
estimare
debet opera
sua condi-
tionem, no
commodum
campfarij.

Ad rationem in contrarium, esto, id quod prestat campfor, sit æquè commodum campfario atque ipsa realis translatio, quam facit baiulus, non tamen idcirco tantum potest exigere; quia non debet estimare commodum campfarij, sed conditionem suæ operæ; quæ non tanti valet quanti opera baiuli; longè enim minoris estimatur virtualis traiection, quæ reipsa est solum permutatio rerum eiusdem speciei loco distantium, quàm realis; cum hæc sit difficillima & periculossima, illa facillima, & exigui periculi; sicut longè plus exigere potest auriga qui curru rem traiecit, quàm nauta qui nauigio; & baiulus qui humeris, quàm qui equis. Ad Confirmationem: Non pertinet hic modus ad bonam fortunam campforis in re proposita; quia non est initus contractus de reali traiectione, sed de virtuali, quæ sola campforibus vsitata. Secus esset si contractum esset de reali traiectione, & ille alibi similem omnino pecuniam numerare posset: Hoc enim ad bonam eius fortunam pertinere censeretur. Quod pertinet exemplum baiuli qui recepit in se traiectionem realem, & inuenit commoditatem similis pecuniæ in termino.

Cambium
est permutatio
pecuniarum
loco inter
se distanti.

His addere licet, cambium potius esse permutacionem pecuniarum quæ loco inter se distat sunt, quàm locationem operarum ad eas transferendas. Vnde non sequitur eum posse tantum accipere, quantum is qui operas locat ad realem translatioem. Quod autem de benignitate campforum dicitur, videtur incredibile, cum constet quàm ingentes opes lucentur, idque ferè eum euerlione fortunarum illorum qui ad illos crebrò coguntur confugere.

Cambium
vnum æ-
quiualeus
4. cam-
bijs.

CASVS III.

Vtrum Campfor dans Antuerpia 1000. usque ad proximas Nundinas Francofurdenles, quæ erunt intra 4. menses, possit tantum exigere, quantum posset pro 4. cambijs mensuris factis singulis mensibus illis, ad visas litteras?

6
Cambium
datum ad
4. menses
æquiualeus
4. cambijs
dati ad
singulos
menses.

Videtur posse, Probatur Primò, Quia cambium 1000. datum ad 4. menses, videtur implicite in se continere 4. cambia eiusdem sortis mensura, quæ soluuntur in termino mensis cuiusque: ergo tantum potest exigere, quantum pro 4. Confirmatur, quia id commodius est campfarijs, qui pecuniam non possunt Francofurti, statim visas litteris, v.g. in fine mensis, restituere; & minus soluunt, quàm si 4. cambia cogentur accipere; nam non soluunt tot provisiones pro numeracione pecuniæ. Potuerunt ergo Campfores communi iudicio sic pretia cambiorum instituere, quasi 4. cambia interuenissent; nonnihil tamen exigendo minus, quàm iure poterant, habitâ etiam ratione cõmunis cursus Bursæ, id est, praxis mercatorum mutuantium pro interesse.

Probatur Secundò, Quia in maiori mora maius est periculum sortis.

Tertiò, In maiori termino maior est incertitudo pretij futuri cambij, ac proinde maior metus: ergo.

Quartò, Campfor dans ad 4. menses, censetur implicite velle facere 4. cambia mensura, maxime cum communi vsu mercatorum ita fiat; quorum vnanimis praxis debet potius in iustam partem sumi cum possit, quàm in iniustam; illam enim censendi sunt velle mercatores, non hanc.

Quintò, Vbi nullum est inuoluntarium, ibi non est acceptio velle retentio alieni; atqui hic nullum est inuoluntarium, nec expressum nec tacitum, nec formale nec virtuale. Confirmatur, quia cum campfarij in prædicto casu deberet facere 4. cambia, magno eius commodo 4. contrahuntur in vnum continens virtute 4. idque ex recepto iam vsu communi mercatorum.

Sextò, Nemo sic contrahentium censetur non velle, quod velle potest, cum velit eo modo lucrari in hac terminorum concessione, quo licitissimè potest: posset autem lucrari licite, si in 4. supradictorum mensium concessione, tria à parte rei faceret distincta cambia, etiam in primo horum mensium: ergo etiam poterit, si vnum contractum faciat, qui virtute contineat 4. Qui plura de Cambio desiderat, videat lib. 2. de Iustitia & Iure cap. 23, vbi XI. dubitationibus hæc materia fusè tractatur.

C E N S V S.

CASVS I.

Nicolaus accepturus à Paulo summam 2671. Census florenorum, promittit ei 600. florenos annuos, nullâ factâ mentione de vitâ Pauli, sed tantum de vitâ Nicolai. Moritur Paulus.

QVÆRITVR, An promissio illa se ad Pauli hæredes extendat?

Respondeo, Consideratâ formâ propositi contractus, non videtur hic proprie esse cõtractus census vitalitij: tum, quia hic non solet constitui super vitâ debitoris, sed creditoris, vel filij, vel alterius personæ ipsum contingentis: tum, quia summa capitalis nullo modo secundum rationem census respondet tantæ pensioni annuæ; nam deberet ferè esse duplo maior. Nisi velimus dicere esse censum vitalem extinguibilem duplici ratione; nimirum & morte creditoris, & morte debitoris; potuit enim iuste hoc apponi propter sortis exiguitatem.

Sed verius puto esse contractum innominatum, in quo Nicolaus habitâ ratione beneficiorum acceptorum à Paulo, & summæ 2671. florenorum præterea accipiendorum, promittit eidem se ad vitam suam daturum illi 600. florenos annuos: vbi manifestum est bonam huius pensionis partem esse donationem, seu promissionem remuneratoriâ pro beneficijs acceptis; quæ promissio solum respicit personam à qua beneficium acceptum est, non autem ipsius hæredes, nisi id exprimat. Sicut cum Princeps alicui propter multa obsequia constituit pensionem annuam; hæc pensio extinguitur non solum morte Principis; sed etiam ipsius pensionarij, nec transit ad hæredes.

Nec ob-